

פרוטוקול מט.א.ד
מישיבת ועדת הכלכלה
סיום ג' ה' כסלו תש"ט - 30.11.54
בשעה 11.00

חברי הועדה:

השתתפו:

- מ. בנטוב - היו"ר
- ב. אבניאל
- י. אורי
- ש. בנה
- ש. לביא
- י. ניצני
- ע. מיטון
- ט. פרלסטין
- ר. פלדמן

מזכירים:

מר קיטרון - המשנה ליועץ המשפטי
מר הנגבלי - מטעם שרז המשפטי

מר גוטקובסקי - אגן מנהל חברת הסלומים
מר פייטר - מטעם חברת הסלומים
מר סלומאי - מטעם חברת הסלומים

מר פלכסר - מזכיר הועדה

סדר-היום: (א) הצעת חבר הכנסת כהן לתיקון פקודת הטבק.

(ב) חברת הסלומים.

היו"ר מ. בנטוב:

אני פותח את הישיבה.
אנו צריכים להחליט בענין הצעתו של מר
כהן לחוק הטבק. כזכור, לפי דרישתם פירתי עם יו"ר ועדת הכנסת,
ודעתו היא כדעתי, שהמלצה על קיום קריאה ראשונה בכנסת של הצעה זו,
אינה מומרת המלצה של הועדה על מעיפת ההצעה או על כל אחד מהם.
לכן עומדת בפנינו השאלה האופן עקרוני - האם אנו ממליצים על קריאה
ראשונה בכנסת או מתנגדים לה.

ט. פרלסטין:

אני מציע להצביע אחת טול היננה את שתי
ההצעות. ההצעה של מר כהן והצעתו של
מר חזני; להמליץ בפני הממשלה להגיש לכנסת הצעת חוק לפתרון בעיית
הנכים על ידי סתן רטיונות למכירת טובאי טבק.

ב. אבניאל:

אני מציע לקיים דיון מיוחד בוועדה על
הצעת מר כהן, לתקן אותה ורק אחר כך
להחזירה למליאה בהצעת הוידוא, או לא תתקבל הצעתו זו, אצטרך לתמוך בהצעה
להעביר את הענין לממשלה, לאצטרף הרב.

סר קיטרון:

הצעת סר אבנאל אינה יכולה לעמוד להצבעה, כי הכנסת העבירה לוועדה הכלכלה הצעה לסדר היום. הוועדה רשאית לדחות אותה, ואז פירוש הדבר שההצעה לא תבוא לקריאה ראשונה, או לקבל אותה, ואז פירוש הדבר שההצעה תבוא לקריאה ראשונה. במקרה שהוועדה חושבת שההצעה עקרונית מתקבלת על הדעת, אם כי היא לקויה בין החסר ובין במיותר, והיא טעונה תיקונים, תעשה את התיקונים כאשר הכנסת תעביר לה את ההצעה לאחר הקריאה הראשונה, כנהוג לגבי כל הצעה חוץ אחרת.

ז. לביא:

אני חושב שאם הכנסת העבירה אלינו הצעה, איננו יכולים להחזירה מבלי לעבד אותה.

ט. בבח:

אני כופר בהנחות היועץ המשפטי מסיבה פשוטה - יש אוזוס מסויים, ולדעתי אפשר לקבל את הצעת סר אבנאל לעבד את הצעת סר כהן.

סר קיטרון:

לא.

ט. בבח:

אם כך, ישנן שתי אפשרויות: או שאנו דנים בבציה ומעבדים טיוטת הצעה ואותה מקבצים סאבו מקבלים את הצעת סר חזני להעביר את הצעה לסדר היום לכנסת, או שאנו מקבצים את הצעה לסדר היום להעביר את הצעה לסדר היום למסלול.

אני מצטרף להצעה שהוועדה תדון בעניין לגופו

ותעבד הצעה טוטלת.

הינ"ר ט. בנטוב:

אינני יכול לקבל פרוצדורה כזאת. אנו בטאלנו על ידי הכנסת, אם אנו ממליצים בפני הכנסת לדון בה או לגנוז אותה. ועל כך אנו צריכים להשיב.

ז. אנרי:

אם אנו ממליצים על קריאה ראשונה בהצעת סר כהן, האם פירוש הדבר שאנו מחייבים את ההצעה?

סר קיטרון:

לא.

ט. בבח:

אני מציע שיו"ר הוועדה יודיע מעל במת הכנסת, שהוועדה דנה בהצעת סר כהן ולא יכלה להתאם להחלטת המליאה, להכנס לפרטים, אולם הוועדה מכירה בעקרון ומבקשת מאת מליאת הכנסת להטיל על ועדת הכלכלה לעבד הצעת חוק ולהביאה לקריאה ראשונה.

ט. פרלסטין:

אני מציע, מתוך הנחה שכמה מחברי הוועדה יעבדו הצעה, לא להמליץ על קריאה ראשונה של הצעת חוק.

סר כהן.

הינ"ר ט. בנטוב:

אני מעמיד להצבעה את שתי ההצעות.

ה צ ב ע ה

בתקבלה הצעת סר בבח: יו"ר הוועדה יודיע מעל במת

הכנסת, כי הוועדה דנה בהצעת סר כהן, ולא יכלה להתאם לפרטים, בהתאם להחלטת המליאה. אולם הוועדה מכירה בעקרון ומבקשת מאת מליאת הכנסת להטיל עליה לעבד הצעת חוק ולהביאה לקריאה ראשונה.

סר קיטרון:

מה חשובת הוועדה לסאלה שנטאלה על ידי הכנסת?

הינ"ר ט. בנטוב:

הוועדה עונה בשלב זה שאינה רוצה לענות הן או לאו אלא מבקשת מסכויים נוספות.

היו"ר מ. בנטוב:

אנו עוברים לסעיף ב' בסדר היום - חברת השלומים. בישיבה הקודמת נשאלו שאלות, ורק על חלק מהן קבלנו תשובה. על החלק האחר נשמע תשובות אכסו.

מר גוטקובסקי:

לשאלתו של מר בנטוב - איזה חלק מתוך התכנית של 110 מליון דולר שאושרה בזמנו על ידי ועדת המדיניות הכלכליים - בוצע, התשובה היא, כי לגבי תכנית זו של 110 מליון דולר שהם 450 מליון מרק, הרי אפשר לראות מהספרים הבאים את ההשוואה בין הסכומים שאושרו ובין הסכומים שבוצעו. (המספרים שאני מוסר הם ליום ה-27.10.54):
לחברת החשמל אושר סך של 15 מליון דולר, וזוהו הוצאו פקודות קניה עד 27.10.54 בסך של 7,1 מליון דולר. אני חייב לציין כי בשלב התכנון נמצאות הזמנות נוספות ונציגם חברת החשמל נמצאים בגרמניה ומנהלים מ"ס בקשר לחזמת נוספות.

היו"ר מ. בנטוב:

7 מליון שהוקצבו או הוזמנו?

מר גוטקובסקי:

הוצאו פקודות קניה שהן הוראה של חברת השלומים למשלחת הקניות בקלן, ופקודת הקניה הופכת למסמך מאושר על ידי הממשלה הגרמנית. 7 מליון לירות הוצאו עליהם פקודות קניה.

להשקיה - וזוהי גם תשובה גיחס לחקלאות - הסכום שאושר 13 מליון דולר, וזה כולל - מקורות, תה"ל וכל תכנית ההשקיה שהיתה ידועה כקו השני לנגב.

היו"ר מ. בנטוב:

מי הם המזמינים פרט לתה"ל ומקורות?

מר גוטקובסקי:

אני חושב שמלבד תה"ל ומקורות אין פירוט אחרות. ולעת עתה הוצאו פקודות קניה על סכום של 1,3 מליון דולר. שאלת הקו השני לנגב לא הוכרעה באופן סופי, ולכן אי אפשר היה לבצע את הזמנות.

היו"ר מ. בנטוב:

אם יוכל-גד צריכה לקבל חמרי גלם, היא המזמי או חברת "מקורות"?

מר גוטקובסקי:

חברת מקורות מזמינה כי היא המבצעת את העבודות.

ש. בבא:

האם אפשר לקבל את הפירוט של ה-13 מליון דולר

מר גוטקובסקי:

אנו יכולים לתת את הפירוט רק של ה-1,3 מליון דולר. הפירוט של ה-13 מליון דולר נמצא בידי חברת תה"ל המתכננת תכנית זו.

לחקלאות ודייג אושר סכום של 9 מליון דולר ומקורות קניה הוצאו בסך של 3,8 מליון דולר. כאן המזמינים הם בעיקר: הסוכנות היהודית והחברה להשקעות בחקלאות. נסעיף זה בכללות ספינות הדיג שהוזמנו על ידי החברה להשקעות בחקלאות, שמעבירה את הספינות לקבוצות הדייגים. החברת להשקעות בחקלאות היא חברת-בת של הבנק לחקלאות. את הצירוף החקלאי בטעף זה - כגון טרקטורים - מזמינה הסוכנות היהודית.

לסעיף התחבורה אושר סכום כולל של 22,5 מליון דולר, והוא מתחלק ל-3 סעיפי משנה: רכבת, אניות - כולל המבדוק הצף- וטונות הכולל במלים, ציוד לנמלים ומעבורה.

ש. פרלשטיין:

שמענו שזהו השלב הראשון. מהו השלב השני?

מר גוטקובסקי:

בשלב הראשון אושרו 22,5 מליון דולר, ואחר כך אושר סכום נוסף של 19 מליון דולר, כאשר

החליטו לרכוש 2 טנקרים ועוד אנייה טעורה ואנייה ששא וספינות חופים.
בבצוע מסרד התחבורה היה זריש מאד, ובסעיף הרכבת הוצאו פקודות קניה
בסכום של 6,850,000 דולר, בסעיף האניות והמבדוק הצף - 27,250,000
דולר, סעיף הנמלים - 800 אלף דולר, סך הכל - 34,900,000 דולר.

היו"ר מ. בנטוב: רק המטסלה היא המזמינה בסעיף זה?

מר גוטקובסקי: בסעיף הרכבת המזמינה היא רק המטסלה. בסעיף
האניות המזמינה היא חברת צ"ח. ביחס לאנייה
אחת התנהל מו"מ עם חברת "אל היים" וביחס לספינות החופים עם חברת "עתיד".

היו"ר מ. בנטוב: תחבורה סוטורית אינה סופיעה בסעיף זה?

מר גוטקובסקי: לא.

ט. בבה: האם התכנון מביא בחשבון הבאת סכונות מהמסני

מר גוטקובסקי: היו הצעות, אבל הוחלט לא להביא סכונות
מגרמניה. ישנה תכנית לייצור דיזלים בארץ,
ותכנית זו מתחשבת באפשרות של ייצור סכונות ששא בארץ.

סעיף 5 - מסרד הדאר - אושר סכום של 3,6 מליו
דולר - הכל לטלקומוניקציה - והוצאו פקודות קניה בסכום זה.

סעיף מיוחד הוא סעיף הציוד הכבד. לסעיף זה
אושר סכום של 5 מליון דולר. סעיף זה כולל את כל הציוד לעבודות בנין,
עבודות עפר ובנין כבישים - מחפרים, בולדוזרים. הרשות הסוסמכת לכך היא
מחלקת העבודות הצבוריות.

היו"ר מ. בנטוב: הם המזמינים היחידים?

מר גוטקובסקי: לא, כאן יש סכום של 3,360,000 שהמזמינים
הם: מקורות, מ.ע.צ. וסולל-בונה.

היה סעיף סכובד של 18 מליון דולר לפיתוח
אוצרות הנגב, אך התכנון בסעיף זה טרם נגמר. טענת התכנית בסעיף
זה היא מחלקת הפיתוח של חברת הדשנים ומסרד הפיתוח. בסעיף זה הוזמן
ציוד עזר ב-175 אלף דולר לחברת הדשנים ולמחצבי ישראל.

בסעיף שונות שאושר לו סכום של 3 מליון דולר,
נכלל הסעיף - ציוד רפואי וציוד טקטי לבתי חולים.

היו"ר מ. בנטוב: רק למטסלה?

מר גוטקובסקי: למסרד הבריאות וקופת חולים.

ט. בבה: האם ההזמנה לקופת חולים בוצעה בתנאים הרגילים

מר גוטקובסקי: לקופת חולים ישנה הקצבה, ובמסגרת ההקצבה
שלה היא מבצעת את קניותיה.

היו"ר מ. בנטוב: ומה ביחס לבתי חולים עירוניים ו"הדסה"?

מר שלוממאי: המזמינים הם עיריית תל-אביב והדסה.

מר גוטקובסקי: חלק הוקצב גם לקופת חולים של סכבי.

חוץ מזה ישנו בסעיף שונות סכום ניכר המיועד
למרכזים א' וב' של מסרד הבטחון, וסכום שהיה מיועד למדפיס המטסלתי, שהביא

את המיטבעה מגרמניה.

לסעיף התעשייה לפני הסטוריים הוקצב סכום של 20 מליון דולר. בסעיף זה הוצאו עד עכשו מקורות קניה בסכום של 5,260.000 דולר.

מי הם המזמינים?

היו"ר מ. בנטוב:

זה סעיף את הענפים הבאים: מזון, מינרלים, חיסיה, עור, עץ, נייר, דפוס וטכסטיל.

מר גוטקובסקי:

האם סעיף זה כולל גם חמרי גלם וגם ציוד?

מ. בנה:

רק ציוד תעשייתי.

מר גוטקובסקי:

וכמה אפשר לתרוץ את העובדה שרק רבע מהסכום בוצע?

מ. בנה:

תקופה די ארוכה הכבידה על ההזמנות שאלת ההצמדה. בינתיים נתמנתה ועדת להסן ונתקבלה החלטת פטרה, שבמקרה שמישהו מהמזמינים לא ירצה לקבל את סעיף ההצמדה שועדת להסן תחליט עליו, יש באפשרותו לסלם את האשרי בצורת הון חוזר, זאת אומרת - תוך שנתיים. הצעה זו פתחה פתח בפני המזמינים למסור את הזמנותיהם, ולאוצר התעשייה לתחיל בסדורים הכספיים.

מר גוטקובסקי:

כמה בקשות נידחו?

היו"ר מ. בנטוב:

הוחלט על 13,5 מליון דולר, והועברו פקודות קניה רק על סכום של 5 מליון דולר. לגבי הסכומים האחרים לא נעשו הסדורים הכספיים. העכוב הראשון היה אפוא ענין ההצמדה, והעכוב השני - חוסר כוזמנים.

מר גוטקובסקי:

ישנן פניות שטרם אושרו ונמצאות עדיין במסדר הסחר והתעשייה, או שנידחו על ידי ועדת הסנה. מעט סעד דברים נדחו מאלה שעברו את שלבי האיטורים.

מר פיטר:

כמה בקשות עוד ישנן?

היו"ר מ. בנטוב:

זאת אפשר לדעת במסדר הסחר והתעשייה.

מר גוטקובסקי:

יש שורה שלמה של תכניות שנמצאות בשלב של תכנון ועדיין לא הובאו לוועדת הורביץ. בדרך כלל נדחו בקשות מעטות. ועדת הורביץ היתה ליברלית מאד, והעקרון היסודי בסיקולי היה - אם הציוד המוזמן יחסוך מטבע זר. ישנם מקרים שועדת הורביץ דחתה הזמנת סכונות כשנוכחה לדעת שסכונות מאותו סוג ישנן בארץ ואינן עובדות במלוא הפוטנציאל.

מ. פרלסטין:

בועדת זלהימר בדונה שאלת הבדיקה הנוספת הנערכת על ידי חברת השלוטים ביחס לתוצרת האר הייתי רוצה לשמוע על כך ספיק.

מר גוטקובסקי:

ד"ר ציטרון מסר על כך הודעה בישיבה הקודמת. תגובה של הנהלת חברת השלוטים להמלצות ועדת זלהימר עדיין אינה קיימת, כי הנהלת החברה עדיין לא דנה בהמלצות אלו. אבל במידה שזכרוני אינו מטעני, הרי מסקנות הועדה מתיחסות בעיקר לבדיקת תוצרת הארץ, כי המחלקה הטכנית שלנו היא בעצם הועדה המיעצת של ועדת הורביץ.

מ. פרלסטין:

הנוכל לקבל את הדו"ח של הועדה הזאת?

מר גוטסובסקי:

אני מניח שתוכלו לקבל אותו.

היו"ר מ. בנטוב:

ה-650 מליון דולר כוללים את כל הקבוצות או רק ציוד?

מר גוטסובסקי:

את כל הקבוצות.

היו"ר מ. בנטוב:

שאלתי היתה: איזה סכום תוכנן מתוך ה-3,4 מיליארד דולר כולל ציוד, חמרי גלם ודלק. כן רציתי לדעת, מהי חלוקת הסחורות שהובאו ומביאים כיום.

מר גוטסובסקי:

על כך יכול עני לענות. מספרים אלה פורסמו בזמנו בעתונות, לפי המצב עד 30.9.54. אנו פירטנו את הסחורות שנמסרו ללקוחות מהחלפת בצוץ הסכם השלום ועד תאריך זה.

אני רוצה לציין כי בחברת השלום לא ניהלנו סטטיסטיקה לפי סקטורים, כפי שנתבקשנו כאן לעשות, ועל כן עשינו זאת לפי הנהלת הפנסים והחשבונות של הלקוחות.

סחורות שנמסרו ללקוחות עד 30.9.54 - וזה כולל גם חמרי גלם וגם ציוד במידה שהגיעה - מתחלקות בצורה כדלקמן:

ס. לבניא:

ומה ביחס לדלק?

מר גוטסובסקי:

דלק חופיע באופן נפרד בסכום של 75 מליון לירות מתוך ההקצבה השנתית הכללית של 250 מליון.

ובכן, החלוקה היא:

מטרי המטלה -	- 23,139,000 לירות
חברות מסלמיות (כולל חברת המטלה)	- 6,000,000 לירות
מוסדות לאומיים ומוניציפליים	- 19,500,000 לירות
קופ"ח של ההסתדרות	- 2,356,000 לירות
הסקטור ההסתדרותי	- 10,400,000 לירות
הסקטור הפרטי	- 23,500,000 לירות
ארגון יצרני שמנים (המסרת את שני הסקטורים)	- 2,300,000 לירות
מפעלי תעשייה מנותפים לסני הסקטורים ("נשר")	- 1,700,000 לירות.

היו"ר מ. בנטוב:

איך אתם מחשבים את המרקים או הדולרים?

מר גוטסובסקי:

ישנם מצרכים שלגביהם נשארה הסובסידיה של 800 פרוטה - סזון ורפואות. היתר לפי לירה ושמונים הדולר.

היו"ר מ. בנטוב:

וכמה הדלק?

מר פיסר:

44,5 מליון לירות. הדלק נחשב ברובו לפי לירה דולר, ורק בזמן האחרון לפי 1,8 לירה הדולר.

היו"ר מ. בנטוב:

זוהי תמורה של 400 מליון מרק?

מר שלום מאי:

מער סחורות שנמכרו לפי 1,8 הדולר בתקבל -
72 מליון לירות, סחורות שנמכרו לפי
54 מליון לירות, יחד זה בערך 40 מליון דולר.

היו"ר מ. בנטוב:

מלבד הפירוט של הסחורות וההזמנות שביקשנו,
אפשר לקבל את הפירוט של 10 מליון לירות לסקט
ההסתדרות ו-23,5 מליון לסקטור הפרטי ו-19,5 מליון למוסדות לאומיים
ומוניציפליים?

מר גוטקובסקי:

היקף הלקוחות הוא גדול מאד, כי יבוא זה
כולל את כל ענפי הטקס.

היו"ר מ. בנטוב:

אם כך, אולי אפשר לקבל פירוט זה בצורה
של חלוקה לפי סוגי הסחורות?

מר גוטקובסקי:

בבקשה.

ט. פרלשטיין:

מהי הסיבה שחברת השלומים מסתירה מהלקוחות
את שמות הירדות הגרמניות?

בשם מוסדות לאומיים?

מר גוטקובסקי:

במידה שאנו מוכרים מטרדי מסלה, המוטג הוא
ברור; במידה שאנו מוכרים חברות מסלתיות,
אומר את האמת, אין לנו ידיעה מי הם בעלי המניות בכל החברות, אבל חברות
מסלתיות אצלנו כוללות את חברת החשמל, מחצבי ישראל, חברת הדפוסים, חברת
הדלק, החברה להסקעות בחקלאות ותה"ל.

המוסדות הלאומיים כוללים את הסוכנות היהודית
המופיעה בסכום ניכר של 13 מליון לירות, מלב"ן, מקורות, עיריית תל-אביב
עיריית חיפה, הטכניון, טה"ם, רסקו והמועצה לשיווק פרי הדר.

כפי שציינתי אלו הן סחורות שנמסרו ללקוחות.
כמובן שיש אצלנו סחורות הנמצאות במלאי שלנו ואשר טרם נמסרו ללקוחות.
סחורות אלו נחשבות כסחורות של חברת השלומים, ועל כן ימסור לכם מר
שלום מאי.

לשאלת מר גוטקוב ביחס לסוכנים - אורל הסאלה
הזאת נקבע בזמנו על ידי תקנות בצוע שהוציאה הממשלה הגרמנית להסכם
השלומים, ובסעיף 53 של תקנות אלו נאמר, שבבצוע ההזמנות על פי הסכם השלו
אין לשלב סוכנים. השיקול של הממשלה הגרמנית היה זה, שאצלם קומיסיון
של סוכנות אפשר להעביר במטבע זר, והואיל ושאנו על יסוד השלומים אינו
סוכנים דוויזיים לממשלה הגרמנית, הם לא רצו לאפשר שלוב סוכנים בבצוע
ההסכם. מובן שהמטב יכול היה להיות אחר, אילו הצד שלנו היה מסכים שהקומי
ישולם מתוך המרקים הגרמניים שעומדים לרשותנו על פי הסכם השלומים. אבל בע
זה היה זיכוח עקרוני בהנלת חברת השלומים וגם בוועדת המדינה הכלכליים,
ובהתחשב בכל מיני סיבות - בין היתר עם ברגע הטרבי שעליו מבוסס הסכם
השלומים - לא רצו לשלב סוכנים בפעולה זו, והיתה גם מחשבה כלכלית שעלול
אנו להופיע כסוק הגרמני עם כל הטגולות והחטרנות שלנו, דבר שלא היה רצוי
לנו.

בינתיים חלה התפתחות נוספות עם הזמנת הציר
גרמניה, כי ישנו ציוד הנזקק לשיירות על מנת להחזיקו במצב תקין, ולמטרה
זו יש צורך בסוכני שיירות, אנשים שיקבלו מהמפעלים הגרמניים את כל
ההדרכה כדי להחזיק את הציוד במצב תקין. ולמטרה זו נקבעה בזמנו ועדה
בינמטרית ונתקבלה החלטה על שלוב סוכני שיירות לגבי אותו ציוד הנזקק לשי
נתקבלו אצלנו כמה עקרונות ביחס לזה, ועורכים עתה דשימה של ציוד שלגביו
יקבעו סוכני שיירות, ואחר כך יבחרו המפקים הגרמניים את סוכני השיירות
הרצויים להם, וישנה טורה שלמה של קוולפיציית הנדרשת מסוכני השיירות.

היו"ר מ. בנטוב:

מדוע חברת הטלוויזיה אינה יכולה להקים
סחלקה לסוכני שירות?

מר גוטסובסקי:

אינני יודע אם זה תפקידה של חברת הטלוויזיה,
חברת הטלוויזיה היא בסופו של דבר חברה
זמנית, ואני אפשר לדעת כמה זמן תהיה קיימת, בו בזמן שהמכונות והציוד
יהיו תמיד.

החלטה זו שלנו הובאה לידיעת הגרמנים,
ובהתאם לכך צריך להכניס שנויים בנהג שהיה קיים עד כה. אולם טרם קבלנו
תשובת הגרמנים להצעה זו. אך על כל פנים, בדעתנו להתחיל בהפעלת הסעיף
הזה בסידרה שהדבר נוגע לנו.

ס. פרלשטיין:

בידי בטאט אינפורמציה אחרת במקצת. נכון
שהמטלה הגרמנית הוציאה תקנות בקשר
לסוכנים, אבל זה היה בתוקף ביצוע סעיף שהוכנס על ידי נציגי ישראל בחוזה
האורגינלי. כלומר, היזמה היתה שלנו ולא של הגרמנים.

מר גוטסובסקי:

חוץ מזה שהקניות נעשות רק על ידי המטלה
אין שום סעיף מגביל בחוזה המקורי.

ס. לביא:

כמה הבטיחה המטלה שהסוכנים לא יעבירו
את הציוד והמכונות לשוק השחור?

מר גוטסובסקי:

את הסוכן בוחר הספק הגרמני ולא המזמין,
והוא סוכן שירות של הספק הגרמני. אנו
דרשנו שהסוכן הסוכנות בין הספק הגרמני ובין הסוכן הישראלי יובא לידיעתנו
ולאסור בו.

ס. בבה:

כיצד מבטיחה חברת הטלוויזיה שכל הסחורות
שבידך המזמינים לא תועברנה לשוק השחור?

מר גוטסובסקי:

אין זה מתפקידנו לטפל בזה. זה בסמכותו
של משרד המסחר והתעשייה, ומשרדים אחרים.

מר שלוםמי:

באילו שאלות דומות על ידי חברי הכנסת
זיסמן ובבה. לא אחזור על השאלות, אלא
אסור שהן אסור על החשב הכללי ובזה תכלול התשובה על שאלות אלו.

הכלל הנקוט בידינו הוא, כי איננו מעבירים
הזמנה למישהו ועבור מישהו בלי כיסוי כספי. וישנם כמה סוגים של כסוי
כספי, האחד הוא - כיסוי כספי של החשב הכללי; השני הוא - אשראי בנקאי.
עם הגעת הסחורה אנו מעבירים את המסמכים והבנק מחייב כלפינו. מהחשב
הכללי מגיעים זכויים כלליים. קבלנו מכתב זיכוי כללי מהחשב הכללי: "נא
לזכות את חשבון פלוני ולחייב את חשבוננו". אותו מכתב מקבלים סולל
כונה ומאחרים. זה אומר שלחשב הכללי יש חשבון עם המזמין. באיזו צורה
החשב הכללי מחייב אותו - אין זה עניינינו. זה הסוג הראשון והפשוט, והוא
חל על סולל-כונה, המטביר המרכזי ו"בשר".

הסוג השני - אלה הם מטבירי המטלה. כאן
איננו מקבלים זיכויים החלטיים לחייב את החשב, אלא מקבלים מכתב, מעין
אשראי: "נא להזמין את הסחורה עבור מטביר איכס, עם בוא הסחורה נא לחייב
את חשבוננו".

ס. לביא:

כיצד יודעים אתם להזמנה זו אינה עוברת
את גבולות התקציב?

מ"ר שלום טאיי:

מטרה מסתלתי המביא הזמנה חייב להביא
גם מכתב מהחשב הכללי.

זהו הסוג השני. בסדר זה איננו מחייבים
באופן החלטי את החשב ולא רק עם בוא הסחורה, ובמקום להעביר את המסמכים
לבנק מעבירים אותם למטרה המסתלתי ובאופן מקביל מחייב את חשבון החשב
הכללי.

סוג שלישי - הסוכנות היהודית, שיט לה
אחוז מסויים בהסכם השלומים. גם הסוכנות מביאה מכתב מהחשב: "נא להזמין
עבור הסוכנות". כאן יש להבדיל בין הקבוצות א, ב, ג, וד' ובין קבוצה ב'
בסוף כל חודש אנו מוסרים את חשבוניות הסוכנות לידיעת החשב הכללי.

ישנו עוד סוג אחד שבו כלולה גם קופ"ח. אנו
קבלנו מכתב מהחשב הכללי: נא להזמין עבור קופת חולים במטרת של סליון
דולר ולהודיענו על תנועת החשבוניות והסחורות. מכתב זה אינו מוסר לחייב
את החשבון עם בוא הסחורה, אלא מכתב זה הוא לגבינו כיסוי, ובזמן שקופת
חולים אינה מסלמת, אנו פונים לחשב הכללי.

קופת חולים הכניסה בתור מקדמה סכום של
רבע סליון לירות בסזוטן. כדי חודש אנו מחייבים את החשב על יסוד
המכתבים והוא מסלם לנו באופן החלטי, ומה שנשאר - ייש לו כסוי של החשב
הכללי.

סוג בוסף הוא - ציוד, כידוע, כל אלה הרוצי
לקבל אסראי לתקופה שמעל לשנתים, מסדרי את חשבונם אצל חברת השלומים
עם אסראי בנקאי בלי הצמדה, ואלה הרוצים בהצמדה, מסדירים זאת באמצעות
אוצר התעסיה. אוצר התעסיה מודיע לנו: הזמיל ואיכס מסר את הבטחונות
המתאפשרים ואת המקדמה, נא להזמין עבורו סחורה זו וזו. כאשר הסחורה
מגיעה מעבירים את המסמכים לאוצר לתעסיה, מחייבים אותו ובסוף החשבון
מזכים את החשב.

מ"ר פיטר:

למעשה, הלואות אלו הנתנות לרכישת ציוד
למטח שנים, ניתנות כמו כל יתר ההלוואות
מתקציב הפיתוח על ידי האוצר באמצעות האוצר לתעסיה, והגביה בעשית על
ידי האוצר לתעסיה.

מ"ר שלום טאיי:

לגבי הציוד לטולל-בונה קבלנו מכתב
מהחשב הכללי על סך של חצי סליון דולר:
נא להזמין ציוד כבד, ואם בואו - לחייב אותנו. במקרה זה הנוהג הוא
כמו לגבי יתר מסדרי המטלה.

אותה צורה חלה גם על חברת החטל. קבלנו
מהחשב הכללי מכתב על סך 6 סליון ש"ק, ועם בוא הסחורה חייבו את החשב
הכללי.

לשאלת חבר הכנסת אביניאל - לאן הולכים
כספי תמורת השלומים - ידוע לכם שבתקציב הפיתוח מופיע סעיף זה. מה שנוגע
לחברת השלומים, כל הכספים, מזוטן או על חשבון החשב הכללי, ימועצצים
לחשב הכללי לזכות חשבוננו וזה הולך לפיתוח.

היו"ר מ. בנטוב:

אם כן, שלוש הצורות הן - החשב הכללי,
האוצר לתעסיה ואסראי בנקאי?

מ"ר שלום טאיי:

כן.

היו"ר מ. בנטוב:

באיזה קטגוריה נכלל המבדוק?

מ.ר. שלוממאי:

במקף אחת מהקטגוריות הללו, כי זוהי סחורה שהובאה ללא מוסיין.

היו"ר מ. בנטוב:

ישנן עוד סחורות ללא מוסיינים?

מ.ר. שלוממאי:

היו מקרים שחברת השלומים החליטה, כמו לגבי "אתא", שמסרה לנו תכנית של צריכה לשנתית בסכום של חצי מליון דולר - והיות וידענו שאם נבקש אטראי על סכום זה יהיה זה לטובת הבנקים - הגענו לידי הסכם מתקבל על הדעת עם "אתא": 12,5 אחוז מקדמה, 17,5 אחוז ערבות בנקאית מוחלטת. ועל ידי כך קיבלנו לידנו בערך 30 אחוז מהכסף, היינו בטוחים שאם אתא תקבל את סחורה אין כל סיכון לחברת השלומים. ועל כן כאשר הסחורה הגיעה היא במסרה ל"אתא" לאחסנה, אבל ללא איטור היא אינה יכולה להשתמש בה.

ש. גבה:

חברת השלומים יכולה לאחסן אצלה סחורות למסך שנים?

מ.ר. שלוממאי:

לא, רק שנה.

ש. גבה:

אשר למלאי בולי פלדה ולבני שמות במחסנים שלנו, אנו הזמנו 5000 טון בולי פלדה ללא מוסיין, אבל על יסוד התייעצות עם משרד הסחר והתעשייה נקבעו מסמנות גלובליות - ובתוכן הגיעה כמות של 5000 טון בולי פלדה. את האלף טון הראשונים קבלה סולל-בונה וסילמה בעבורם עם קבלתם. בולי פלדה שהגיעו לאחר מכן אוחסנו במחסנים שלנו. כיום נמצאת במחסנינו כמות של 26,000 טון בולי פלדה, שמחירם מסתכם ב-6,5 מליון מרק. ואותו הסדר שהיה קיים לגבי 5000 הטון הראשונים יחול גם על ה-26,500 טון.

מ.ר. שלוממאי:

כשם שהזמנו את הברזל ללא מוסיין, כך הזמנו את בולי הפלדה.

ש. גבה:

לכמה שנים מספיקה כמות זו של בולי הפלדה?

מ.ר. שלוממאי:

עד כמה שידוע לי התכנית היתה שמפעל הארגון יקבל מדי חודש 1500 טון. הם קבלו כבר את ה-5000 טון ומנהלים מו"מ על קבלת ה-26,500 טון.

ש. גבה:

אני מבין שחברת השלומים שילמה גם בעד ההובלה של הברזל ובולי הפלדה.

מ.ר. שלוממאי:

כן.

אשר ללבני שמות, כאשר ערכנו את התכנית התברר שאת סעיף הפורצלאן כמעט ואיננו מוצלים, ועל כן הואלט להביא לבני שמות שאינן מיוצרות בארץ. הזמנה זו היתה ידועה לרשות הטוטטכת, והלבנים הוזמנו למטרה מסויימת. לעת עתה הסחורה נמצאת ברשותנו.
מ.ר. פרלסטין שאל מדוע אנו מעלימים את שמות הפירמות הגרמניות. הוטיל ועמדתנו לגבי הסוכנים ידועה, הרי לא להפריע למהלך העבודה לא סחרנו את שמות הפירמות. מולח כיום אין כל ש'עניין להעלים את שמות הפירות. דיכל אחד מקבל את האינפורמציה.

אני מודה לנציגי חברת השלומים, וחוזר על בקשתנו
לשלוח את החסר שציינו.

היו"ר מ. בנטוב:

אני מציע שלא נפתח בויכוח על נושא זה טרם
שנטפס את סר הלל דן.

מ. בנה:

אם יהיה צורך, במהלך הדיון, לשמוע פרטים נוספים
מנציגי חברת השלומים, נזמין אותם.

היו"ר מ. בנטוב:

ברו"ח מבקר הופיעה חברת השלומים. היינו רוצים
לדעת במה העניין.

מ. בנה:

לפי חוק מקודת החברות, קיימות חברות הסוגבלות
בערבות וחברות שאינן סוגבלות, ויש עוד סוג
של חברות - צבוריות ופרטיות. ההנדל ביניהן הוא זה, שחברה צבורית רשאית
להוציא מניות בכורה. חברת השלומים היא חברה בלתי סוגבלת בערבות
ואין לה קרן מניות, אבל היא חברה פרטית כי אין בדעתה להוציא מניות.
שני בעלי המניות שלה הם: מדינת ישראל ורשות הפיתוח. לחברה זו יש
תזכיר ומה שצויינות מטרת החברות, שהעיקרית בהן היא - להיות הגוף
המטטלתי הנזכר בהסכם השלומים. יש לה הנהלה וכל החלטתה של חברת השלומים
יש רשות למטטלה או לוועדת הסרים הכלכליים לבטל אותה. והחלטתה של ועדת
הסרים הכלכליים היא החלטת חברת השלומים.

מר בנטובסקי:

אני מבקש שתשלחו לנו את תקנון החברה.
אני מניח שאת הישיבה הבאה נקדיש לחלופי דברים
על נושא חברת השלומים ואחר כך נחליט אם לקבל המלצות או לא.

היו"ר מ. בנטוב:

אני מציע לשמוע גם את החשב הכללי.

מ. פרלסטין:

אני מקבל זאת.

היו"ר מ. בנטוב:

הייתי מבקש שיו"ר הוועדה יפנה למועצת חברת
השלומים בבקשה שימציאו לנו את הדו"ח של ועדת

מ. פרלסטין:

זלהיימר.

אני מקבל זאת.
הישיבה נעולה.

היו"ר מ. בנטוב: